

Osebna izkaznica in potni list

Številka osebne izkaznice in številka potnega lista sta določeni avtomatično po zaporedju števil od 1 dalje. Za številčenje osebnih izkaznic je predvidenih 9 mest. Prva osebna izkaznica je imela številko 000000001. Pri številčenju potnega lista pa je poleg črkovne oznake, ki označuje vrsto potnega lista (P je npr. oznaka za običajni potni list, D za diplomatskega, S za službenega itd.) na razpolago še 8 mest za števila. Prvi potni list je imel številko P00000001. Številka osebne izkaznice in številka potnega lista sta torej brez kontrolne številke.

Poglejmo pa si standardiziran zapis podatkov na območju strojno čitljive kode (v OCR-B formatu) na osebni izkaznici in potnem listu, ki je namenjen branju potnih listin s pomočjo čitalcev OCR-B zapisa na mejnih prehodih in omogoča hitrejše prehajanje državne meje.

Na OCR-B zapisu na osebni izkaznici imamo 4 kontrolne številke, na potnem listu pa 5. Če je pri računanju kontrolne številke vključena črka, ji priredimo numerično vrednost po tabeli 1, znaku < pa vrednost 0.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35

Tabela 1: Numerične vrednosti za črke uporabljenne na OCR-B zapisu.

Kontrolne številke na OCR-B zapisu se izračunajo na naslednji način: recimo, da računamo kontrolno številko a_n , $n \in \mathbb{N}$, za identifikacijsko število $a_1a_2a_3\dots a_{n-1}$, potem je

$$a_n = (7 \cdot a_1 + 3 \cdot a_2 + 1 \cdot a_3 + 7 \cdot a_4 + 3 \cdot a_5 + 1 \cdot a_6 + \dots + k \cdot a_{n-1}) \bmod 10$$

oziroma

$$a_n = ((7, 3, 1, 7, 3, 1, 7, 3, 1, \dots, k) \cdot (a_1, a_2, a_3, a_4, a_5, a_6, a_7, a_8, a_9, \dots, a_{n-1})) \bmod 10,$$

pri čemer je število $k \in \{7, 3, 1\}$ odvisno od n .

Osebna izkaznica:

OCR-B zapis na osebni izkaznici je na njeni hrbtni strani in obsega tri vrstice. Pri obliki in dimenziji natisnjene podobe v OCR-B formatu je upoštevan mednarodni standard ISO 1073/II:1976 - Alphanumeric character sets for optical recognition - Part 2: Character set OCR-B - shapes and dimensions of the printed image ter ISO 1831:1980 - Printing specifications for optical character recognition (OCR-B zapis).

1. Prva vrstica ima prvih 15 mest predpisanih:

- Prvi dve mesti sta namenjeni za oznako dokumenta (obvezne so prve črke: A, V ali I). Slovenska osebna izkaznica ima oznako **I<** (pri osebni izkaznici je I obvezna - Identity Card) .
- Sledijo trije znaki za oznako države ali organizacije, ki je izdala izkaznico. Pri nas je to zapis **SI<**.
- Tem petim znakom sledi **devetmestna serijska številka** in **prva kontrolna številka**, izračunana iz devetemstne serijske številke.
- Od šestnajste do tridesete pozicije je prostor za poljubni, nacionalni izbor zapisu. Na naši osebni izkaznici je to **zapis 13 mestnega EMŠO - ja**, zadnja dva znaka sta <<.

2. Druga vrstica ima predpisani dve podatkovni polji in tri kontrolne izračune:

- Na prvih šestih mestih je zapisan **datum rojstva** imetnika osebne izkaznice v formatu **LLMMDD**; na sedmi poziciji je **kontrolna številka**, izračunana iz teh šest številk.
- Na osmi poziciji je **oznaka spola**: F = ženski, M = moški, X = nedoločen.
- Od devete do štirinajste pozicije je zapisan **datum veljavnosti** v formatu **LLMMDD**, na petnajsti poziciji je **kontrolna številka**, izračunana iz teh šest številk.
- Sledi oznaka države: **SI** in nato do vključno 29 znaka <.
- Trideseta pozicija je **kontrolna številka** za vsa polja in kontrolna številka prvih dveh vrstic (v prvi vrstici izpustimo prvih pet mest, v drugi vrstici izpustimo oznako spola, vsem preostalim znakom priredimo numerične vrednosti in nato izračunamo kontrolno številko).

3. Tretja vrstica ima poljuben zapis, praviloma pa se uporablja za zapis priimka in imena. Sintaksa zapisa je naslednja:

priimek<<ime, če pa ima posameznik priimek ali ime sestavljen iz dveh besed, sta ti medsebojno ločeni z znakom <. V primeru, da dolžina priimka in imena presega 30 znakov, se izpiše dominantno ime oziroma priimek ali primerna okrajšava po imetnikovi izbiri. Če ustrezne okrajšave priimka ali imena ni, se podatki izpišejo po vrsti, dokler gre (prvih trideset znakov). Za zapisovanje imen in priimkov je uporabljena transkripcija 1/2: Č = CH, Š = SS, Ž = ZZ, Ć = CC, D = DJ, DŽ = DZ, Ä = AE, Ö = OE, Ü = UE.

Potni list:

Strojno čitljiv zapis je izdelan v skladu z mednarodnim standardom ICAO Doc 9303 - Machine Readable Travel Documents, Machine Readable Passport (Fourth Edition - 1999). Je dvovrstičen in vključuje naslednje podatke:

1. Prva vrstica:

- Prvi dve podatkovni polji označujeta tip dokumenta in se zapišeta kot **P<** (običajni potni list), kot **PD** (diplomatski potni list) ali kot **PS** (službeni potni list).
- Slediča tri podatkovna polja so rezervirana za vpis kode države, ki je izdala potni list. Za Republiko Slovenijo je to zapis **SVN**.
- 6 do 44 polje (39 polj) je namenjeno osebnemu imenu imetnika potnega lista. Zapiše se kot **priimek<<ime**. Med dvema priimkoma oz. dvema imenoma je <. Transkripcija zapisa imena in priimka na potnem listu je 1/1 z izjemami pri latinskih črkah: Ä, Ł, Ñ, Ö, Ř, Ü, kjer velja pravilo 1/2, kar je skladno s standardom ICAO Doc 9303.

2. Druga vrstica:

- Prvih devet podatkovnih polj je namenjeno zapisu številke potnega lista na način **P12345678** (običajni potni list), **D12345678** (diplomatski potni list) oziroma **S12345678** (službeni potni list).
- 10 podatkovno polje je **kontrolna številka**, izračunana iz prvih devetih mest (črki priredimo numerično vrednost).
- Naslednja tri polja so namenjena vpisu državljanstva imetnika potnega lista na način **SVN**.
- Od polja 14 do 19 je zapisan **rojstni datum** imetnika na način **LLMMDD**.
- 20 mesto je namenjeno **kontrolni številki**, ki jo izračunamo iz zadnjih šestih števk (datum rojstva).
- Na 21 poziciji je **oznaka spola**: F = ženski, M = moški, < = nedoločen.
- Od 22 do 27 pozicije je zapisan **datum veljavnosti** v formatu **LLMMDD**.
- Na 28 mestu je **kontrolna številka**, izračunana iz zadnjih šestih števk (datum veljavnosti).
- Od 29 do 42 mesta je zapis **EMŠO**-ja, na 42 mestu je <.
- 43 pozicija je določena za zapis **kontrolne številke**, ki jo izračunamo iz EMŠO-ja.
- 44 pozicija pa je določena za zapis **kontrolne številke** cele druge vrstice (v drugi vrstici izpustimo zapis državljanstva (**SVN**) in oznako spola, vsem preostalim znakom priredimo numerične vrednosti in nato izračunamo kontrolno številko).